

- NECKHEIM, C.M. (1998): De landslakkenfauna van de ruïne van Brederode. – De Kreukel 34(7/8): 115-119.
- NECKHEIM, C.M. (1999): Observaties over de leefwijze van *Balea perversa* (Linnaeus, 1758). – De Kreukel 35(3): 35-37.
- NECKHEIM, C.M. (2004): Enkele ecologische aspecten over het Schorshorentje *Balea perversa* (Linnaeus, 1758). De Kreukel 40(11): 191-184.
- THUSSE, J.P. (1938): Onze groote rivieren. Verkade's Fabrieken N.V., Zaandam.

Adressen van de auteurs:

Gerard Majoor: g.majoor@maastrichtuniversity.nl
 Jelle Lever: jellelever@gmail.com
 Arjen de Groot: arjendegr@gmail.com
 Bert Lever: bert.lever@gmail.com

Mollusken uit het natuurreservaat Harderbroek Verslag van de NMV-excursie op 19 oktober 2013

R.W.B. (Bob) Bruins

Molluscs from the Harderbroek nature reserve. Report of the NMV excursion held Octobre 19, 2013

Summary. On October 19, 2013 ten members of the Netherlands Malacological Society (NMV) and some guests surveyed Harderbroek, a nature reserve in the province Flevoland near the coast of the Wolderwijd (opposite Harderwijk). A total of 23 land mollusc species (18 snails and 5 slugs) and 14 freshwater molluscs (12 snails and 2 mussels) was recorded. A surprise was the recovery of the species *Aplexa hypnorum*. Also two species known from brackish water were collected, probably dating back to the time when this area was still connected to the sea.

Inleiding

Op 19 oktober 2013 organiseerde de NMV-excursiecommissie een excursie naar Harderbroek, een natuurreservaat aan de zuidrand van de provincie Flevoland.

De dagen ervoor had het veel en langdurig geregend, maar op zaterdag de 19^e was het droog en af en toe liet zelfs het zonnetje zich even zien.

Zo rond een uur of half elf verzamelden zich een tiental NMV-leden met enkele echtgenotes op de parkeerplaats bij de toegang tot het natuurreservaat aan de Ganzenweg.

Naast de auteur, die als nestor later met algemene stemmen tot uw verslaggever werd aangewezen, meldden zich de volgende enthousiastelingen: Aart van den Berg, Bert (excursieleider) en Anneke Jansen, Gab Mulder, Anthonie van Peursen, Herman en Hennie Roode, Bram bij de Vaate en Rob Vink (Fig. 1).

Fig. 1. Verzamelen en dan samen op weg het excursiegebied in.

Excursiegebied

Het Harderbroek is een natuurreservaat in de provincie Flevoland, dat aan de zuidkant wordt begrensd door het Veluwemeer, dat daar het Wolderwijd heet. Het ligt recht tegenover Harderwijk. Het reservaat is een nog steeds in ontwikkeling zijnd ruig gebied met vooral aan de zuidzijde (langs de Zeewolderdijk) een soort moerasbos (Fig. 2) en verder ruig moerasachtig grasland, rietvlakten en aan de noordwestkant een meertje, waaraan een vogelkijkhut is gesitueerd. Door de vele regen in de dagen voor de excursie was het grasland vaak nogal drassig.

Verloop

In het terrein is door Natuurmonumenten een wandelroute uitgezet. Aangezien er vooraf geen afzonderlijke toestemming voor de excursie was aangevraagd werd besloten de route te volgen en niet teveel van de paden af te wijken. Er werd met name verzameld in het moerasachtig gebied evenwijdig aan de Ganzenweg (vlakbij de toegang), in het bosgebied aan de zuidzijde en in het ruige grasland met af en toe kleine afwateringsslootjes. Het meertje was niet goed te bemonsteren door de grote rietvlakten eromheen. Ook werd verzameld uit de brede sloot bij het parkeerterrein langs de Ganzenweg. Langs de slootkanten in het bosgebied kon duidelijk geconstateerd worden dat dit gebied tot 1932 zee was geweest en het water daarna nog geruime tijd een brak karakter heeft gehad.

Resultaten

Na afloop van de excursie kon de balans worden opgemaakt. Het resulteerde in een totaal van 39 verschillende soorten, te weten: 23 landmollusken (18 huisjesslakken en 5 naaktslakken), 14 zoetwatermollusken (12 slakken en 2 tweekleppigen), en 2 “marine” mollusken (tweekleppigen).

De volgende soorten zijn verzameld:

Heesterslak	<i>Arianta arbustorum arbustorum</i>	1
Plompe dwergslak	<i>Carychium minimum</i>	1
Slanke dwergslak	<i>Carychium tridentatum</i>	1
Tuinslak	<i>Cepaea nemoralis nemoralis</i>	1
Glanzende agaathoren	<i>Cochlicopa lubrica</i>	1
Ruwe korfslak	<i>Columella aspera</i>	1
Boerenknoopje	<i>Discus rotundatus</i>	1
Moerastolslak	<i>Euconulus trochiformis</i>	1
Kelder-glansslak	<i>Oxychilus cellarius</i>	1
Grote glansslak	<i>Oxychilus draparnaudi</i>	1
Langwerpige barnsteenslak	<i>Succinea oblonga</i>	1
Barnsteenslak	<i>Succinea putris</i>	1
Haarslak	<i>Trochulus hispida</i>	1
Geribde jachthorenslak	<i>Vallonia costata</i>	1
Fraaie jachthorenslak	<i>Vallonia pulchella</i>	1
Gewone kristalslak	<i>Vitrea crystallina</i>	1
Doorschijnende glasslak	<i>Vitrina pellucida</i>	1
Donkere glimslak	<i>Zonitoides nitidus</i>	1
Wegslak	<i>Arion ater rufus</i>	n
Egel-wegslak	<i>Arion intermedius</i>	n
Kleine akkerslak	<i>Deroceras laeve</i>	n
Gevlekte akkerslak	<i>Deroceras reticulatum</i>	n
Grote aardslak / Tijgerslak	<i>Limax maximus</i>	n
Draaikolkschijfhoren	<i>Anisus vortex</i>	z
Slaapslak	<i>Aplexa hypnorum</i>	z
Riempje	<i>Bathyomphalus contortus</i>	z
Leverbotslak	<i>Galba truncatula</i>	z
Witte schijfhoren	<i>Gyraulus albus</i>	z
Puntige blaashoren	<i>Haitia acuta</i>	z
Poelslak	<i>Lymnaea stagnalis</i>	z
Posthorenslak	<i>Planorbarius corneus</i>	z
Gekielde schijfhoren	<i>Planorbis carinatus</i>	z
Schijfhoren	<i>Planorbis planorbis</i>	z
Ovale poelslak	<i>Radix balthica</i>	z
Moeraspoelslak	<i>Stagnicola palustris</i>	z
Moeras-hoornschaal	<i>Musculium lacustre</i>	z
Gemaskerde erwtenmossel	<i>Pisidium personatum</i>	z
Brakwaterkokkel	<i>Cerastoderma glaucum glaucum</i>	m
Strandgaper	<i>Mya arenaria</i>	m

Al met al vonden de deelnemers het een zeer geslaagde dag met als verrassing het voorkomen van de Slaapslak *Aplexa hypnorum* in kleine afwateringsslootjes in het ruige grasland vlakbij de vogelkijkhut.

Geraadpleegde bronnen

- GITTENBERGER, E., W. BACKHUYS EN TH.E.J. RIPKEN (1984): De landslakken van Nederland. – KNNV Uitgeverij, Zeist
 GITTENBERGER, E. EN A.W. JANSSEN (red.) (1984): De Nederlandse Zoetwatermollusken / Nederlandse Fauna 2. – KNNV Uitgeverij, Zeist

Adres van de auteur:
 r.w.b.bruins@ziggo.nl

Fig. 2. Verzamelen langs de rand van het moerasbos.